

Zpravodaj Obvodního výboru KSČM Praha 2

číslo 2/2015

Tradiční setkání Pražanů

Před nedávnem se uskutečnilo u stanice metra I. P. Pavlova z iniciativy okresního výboru KSČM v Praze 2 a pražského krajského výboru tradiční setkání občanů. Měli

možnost si pobesedovat s poslanci Parlamentu ČR a Zastupiteli hl. města Prahy za KSČM i s publicisty a představiteli jiných stran o problémech u nás a ve světě. Dominovaly otázky týkající se imigrace, sociální politiky ve spojení se státním rozpočtem na příští rok a také „hrátek“ koaličních radních v hlavním městě.

Jak bylo řečeno, chaotická imigrace a její možné katastrofální důsledky názorově rozděluje také naši společnost. Kvóty problém oddálí, ale nevyřeší a stejně tak i rozdělování imigrantů na potřebné a ekonomické. Kdo to může objektivně posoudit, zeptal se jeden z přítomných, který východisko vidí v analýze příčin

imigrace a v jejím řešení především v zemích jejího vzniku.

Otázka, jak se budeme mít, s čím lze v životní úrovni počítat v nejbližším období, zajímá hlavně důchodce. Hodně zde napoví, bylo na setkání s občany zdůrazněno, státní rozpočet na příští rok. Avšak k návrhu rozpočtu má KSČM vážné námitky, např. k jeho nedostatečné tzv. prorůstové aktivitě. Pokud jde o Prahu, bylo s politováním také konstatováno, že na pražské radnici stále vládne

nepřehlédnutelná situace. To odvádí pozornost od řešení neudržitelných problémů v dopravě, školství a sociální oblasti v hlavním městě.

Součástí setkání byla i petiční akce. Zejména zaujala petice proti snahám odstranit v Praze 6 pomník maršála Koněva, jednoho z osvoboditelů hlavního města před sedmdesáti lety. Paní

středního věku to zamyšleně komentovala: „Lámání historie a lži neznají u nás mezí. Už aby tomu byl konec,“ vyjádřila nahlas své přání a podpořila ho i svým podpisem.

(MW)

Výročka v obýváku

Byla to schůze jako každá jiná. Obyčejná výročka, řeklo by se. Ničím se na první pohled nelišící od jiných, které se teď v předsjezdovém období konají ve všech základních organizacích: zpráva, diskuze, volba nového výboru, usnesení. Zvláštností ani nebylo, že se schůze konala v bytě jednoho z členů organizace.

Tak tomu je nyní z úsporných a organizačních důvodů v Praze 2 častěji. A dlužno říct, alespoň o této schůzi, že nikoli ke škodě věci. Ubralo jí to na oficiálnosti a přidalo na srdečnosti a bezprostřednosti. Členové organizace se na ní cítili vpravdě jako doma. Bez

okolků se vyjádřili i co se jim nelíbí na materiálech, které jim ústřední výbor adresoval k projednání. Nezakrývali, že ne vždy dostatečně oslovují základní organizace. Když zvedli ruku pro usnesení a schválili ho, nerozutekli se hned, jak to někdy bývá, ale chvíli poseděli, jako by schůze ani neskončila.

Povídalo se dál. Nejen o věcech veřejných, ale i osobních. Jak se komu daří, kdo je nemocen a co koho čeká v nejbližších dnech. Řeč se stočila i na staronovou předsedkyni Jarku Kubešovou. Kdosi se zajímal, od kdy je předsedkyní organizace. Skromně se usmála, zatímco její manžel Jiří Kubeš v legraci prohodil, že bezmála po celý jejich společný život. „Nejprve na škole, kde učila a poté od třidevadesátého roku u nás v místě bydliště na Vinohradech“.

„Já jsem vlastně,“ s nadsázkou doplnila manžela soudružka Kubešová, „zdědila funkci po svém otci, který byl zvolen předsedou zdejší organizace krátce po válce. Od dětských let si pamatuji, že se schůze tehdy konaly u nás doma. A to dokonce ve stejném bytě a pokoji jako se scházíme teď. Ještě mám v živé paměti schůzi, která se konala v únoru osmačtyřicátého. Dlouho do noci jsem slyšela z obýváku vzrušené hlasy. Ačkoliv jsem pořádně nevěděla o co jde, vycítila jsem vážnost situace. Kdepak by mě ale tenkrát napadlo, že jednou budu následovat svého otce.“

A pak že se historie neopakuje, chtělo se k tomu dodat. Ale to se začal již odvíjet jiný příběh, který napsal život jiné soudružky...

(HaNo)

Trampoty s knihovnou

Na podzim roku 2014 jsem se jako občan Prahy 2, náruživý čtenář, i člen obvodního výboru KSČM v tomto obvodu dozvěděl o problému s pobočkou Městské knihovny Praha v Záhřebské ulici. Hrozil její zánik, přesněji řečeno – stále hrozí.

Po jednáních na odboru majetkovém, finančním i kulturním radnice Prahy 2, dále pak se zástupci bytového družstva, které celý objekt zakoupilo a také se členy petičního výboru a zástupcem Městské knihovny jsem zjistil, že při prodeji celého objektu v Záhřebské ulici prostory, ve kterých je knihovna umístěna, unikly pozornosti. Ani radnice Prahy 2, ani Městská knihovna Praha netrvaly při prodeji na věcném břemenu, které by umožňovalo

knihovnu v prostorách dále provozovat.

Protože mám zájem, stejně jako organizace, jejímž jsem členem, na zachování knihovny, vystoupil jsem k této věci na zasedání zastupitelstva Prahy 2 v březnu letošního roku. Kromě mne – mluvil jsem jak za občany naší městské části, tak za KSČM, což jsem ve svém vystoupení zdůraznil – se k danému problému nikdo jiný nevyjádřil.

O měsíc později se v Novinách Prahy 2 zastupitelé předháněli ve slibech, co pro zachování pobočky knihovny jejich strana udělá a jaká chyba byla, že to jaksi uniklo pozornosti – samozřejmě vinou jejich politického protivníka... Celé to na mne působilo tak, že je třeba honem slíbit cokoli, jen aby člen KSČM neměl na řešení problému s knihovnou zásluhu.

Po interpelaci zástupců KSČM na Magistrátu hl. m. Prahy mám poslední informaci, že knihovna bude zachována v nějaké pozměněné podobě. V jaké? To se zatím neví.

Pavel Bouda

Jak jsem prožíval dny Pražského povstání

Letos v srpnu se dožil významného životního jubilea, 90 let, prof. PhDr. IVAN BAREŠ, CSc. , z Prahy 2, sociolog, dlouholetý člen a funkcionář komunistické strany. U příležitosti tohoto jubilea zavzpomínal soudruh Bareš (na snímku) na jednu z nejvýznamnějších událostí ve svém životě, již byl účastníkem a která se mu vryla hluboko do paměti, na Pražské povstání.

V pátek 4. května odpoledne jsem se na svém pracovišti ve skladu ČKD v Uhříněvsi dověděl, že na Václavském náměstí začalo to, nač jsme dlouho čekali. Byl to zároveň poslední den mého totálního nasazení, do něhož jsem byl zařazen po maturitě v květnu 1944 (vysoké školy byly od roku 1939 zavřeny). Domů na Vinohrady (bydlel jsem tehdy v Lucemburské ulici pod biografem Flora) jsem to vzal přes Václavské náměstí. Tam bouře. Neorganizované skupiny lidí, kteří vykřikovali protifašistická hesla, strhávali německé nápisy a označení i okolních ulic. Na horní části Václavského náměstí ještě Němci nezasahovali. V sobotu 5. května jsme s matkou poslouchali rozhlas a v poledne vyvěšovali do oken československé vlajky. Najednou byl na ulici hluk. Vyhlédneme z okna a vidíme známého hostinského z Lucemburské, jak je v bílé zástěře a v ruce má největší řeznický nůž, jaký v hospodě zřejmě měl. Běžel chránit rozhlas a volal: „ Na rozhlas. “

V sobotu odpoledne jsem v garážích Flora mluvil s Vlasovci, kteří byli ochotni pomáhat Čechům v boji proti Němcům. Chtěli tak odčinit svou dezerci z Rudé armády a svůj boj proti ní po boku armády německé. V sobotu odpoledne a večer však Prahu na žádost České národní rady opustili směrem do jižních Čech. Ono odpoledne jsem viděl v garážích Flora první Čechy s rudou páskou RG revoluční garda. Byl mezi nimi i herec Miloslav Homola. Bydlel jsem celou válku sám se svou matkou, protože otec byl po celou válku vězněn v Německu za protifašistickou činnost a bratr studoval na střední škole a pak pracoval ve východních Čechách.

V neděli 6. května se začaly stavět barikády na křižovatkách i v Lucemburské ulici, aby Němci nemohli projet zdola ze Žižkova. Já jsem pomáhal stavět barikádu na konci Orlické ulice. Protože blízko byly sklady rekvizit Národního divadla, převrátili jsme jeden veliký vůz na rekvizity a naplňovali jsme jej kamením a vším, co bylo v ulici k dispozici. Během té stavby na nás začal střílet Němec z rohového domu. Dostali jsme rozkaz stáhnout se k domu. Potom skupina, v níž jsem byl, šla k bytu toho Němce. Dveře jsme vyrazili a já

jako nejmladší jsem byl pověřen jít do bytu a toho Němce najít. Našel jsem ho schovaného ve skříni. Pak přišli další a odvedli ho. Prý k Orionce, kde Němce shromažďovali. Barikádu jsme dostavěli, ale Němci tudy nepřijeli. Odpoledne jsem se dostal s našim panem domovníkem až na komínovou lávku na střeše. Odtud bylo vidět na celou severní Prahu. Viděli jsme na několika místech ohniska bojů.

V pondělí 7. května jsem se vydal na první vycházku po bojující Praze. Někomu by se to dnes mohlo zdát divné. Ale i při bojích život pokračuje. Člověk se naučí vystihnout, kam může a kam ne, naučí se krýt a hledat úkryty. Nešel jsem daleko, jen za Korunní ulici po svahu k Vršovicím. Zde ve vilách se nestřílelo, lidé chodili po ulicích. Tam jsem viděl herečku Natašu Gollovou, měla na sobě uniformu zdravotní sestry.

V úterý 8. května mne pozvali známí v domě, kde jsem bydlel, na návštěvu, abych si něco poslechl. Měli na radiu nastaven Londýn a poslouchali velkolepé oslavy konce války. Naše pocity byly rozporné. Samozřejmě jsme uznávali radost Londýňanů a přáli jsme jim to. Když jsme si však uvědomili svou situaci a nejistotu, co bude, bylo to hodně těžké. To úterý 8. května byl z tohoto hlediska nejhorší ze všech dní povstání.

Ve středu 9. května jsem šel s kamarádem po Korunní třídě. Bylo krátce po osmé. V dolní části Korunní třídy jsme zaslechli hluk tanků. Běželi jsme k nim v domnění, že to jsou tanky sovětské. Nedostali jsme se ani ke kostelu sv. Ludmily a viděli jsme, že to jsou tanky německé. Proto jsme se stáhli do úkrytu u tehdejšího kina Minuta. Za chvíli jsme zaslechli další hukot tanků. To už byly tanky sovětské. Odpoledne byl už na ulicích klid. Navštívil jsem známé v Žitné ulici a pak jsem se procházel kolem náměstí Míru a dostal jsem se i do Londýnské. Šel jsem kolem gymnázia, na kterém jsem studoval a pak jsem na křižovatce s Bruselskou viděl uklízet barikádu. Byli to Němci pod dozorem našich lidí. Byl jsem tam svědkem následující scény. Najednou někdo vykřikl: „To je Němka z pracáku!“ a musela udělat deset dřepů. Tak udělala deset dřepů a pak pokračovala v odklizení barikády. Byly tehdy mnohem vážnější na emocionalitě založené projevy konce války. Není se co divit. I zde působí psychologická zákonitost vzruchu a útlumu. Kdyby nebylo útlumu, tak bychom se museli zbláznit. Kolem v sedmé hodiny jsem se dostal na nám. Míru. Najednou začalo střílení. To stříleli Němci z oken svých bytů. Jeden střílel z věže kostela. Zahnul jsem raději na Francouzskou a postavil se do výklenku v domě č. 4. Dnes je tam discokavárna. Před tímto domem stál sovětský tank. Na něm seděli dva samopalníci a vedle tanku stáli další dva. Za chvíli k nim přišel velitel tanku, ukázal na ty dva sedící prstem pravé ruky, otočil jím a ukázal na věž kostela sv. Ludmily. To byl rozkaz, aby toho střílejícího Němce zlikvidovali. Po padesáti letech jsem si šel připomenout ten zážitek a postavil jsem se na chvíli v tom výklenku ve Francouzské č. 4. Viděl jsem zase před sebou ty vojáky a na jejich čepicích rudé hvězdy se srpem a kladivem. Jak jsem byl tehdy překvapen, když jsem mezi vzpomínkami pamětníků četl názor jednoho z nich, který napsal, že to byli Vlasovci. Ne, nemohli to být

Vlasovci, ti odešli z Prahy v sobotu 5. května; tato událost se stala o následující středě. Vypravoval jsem o tom ve škole ve sborovně a jedna kolegyně nám řekla, že o tom slyšela od své tchyně, která tehdy bydlela nahoře ve Francouzské a kolem toho sovětského tanku šla. Když jsem přišel domů, dověděl jsem se, že pro ing. Abramsona, ruského emigranta z doby po 1. světové válce, si přišla NKVD (sovětská tajná služba) a odvezla jej do Sovětského Svazu. Později se proslechlo, že byl zařazen do vědeckého výzkumu ve zbrojním průmyslu, protože pracoval pro Němce při vyvíjení jejich dalekonosných raket (Američané si tehdy také odvezli několik Němců výzkumníků). 9. květen pro mne končil tím, že mne pozvali k sousedům na skleničku, protože se vrátila jejich dcera, která se nemohla dostat od minulého týdnu z práce, protože pracovala v části Prahy, ovládané Němci.

A návrat do běžného života? 10. května se vrátil z východních Čech můj bratr. Vzali ho na svůj tank sovětští tankisti, kteří jeli do Prahy. Další týden byl pro mne ve znamení každodenního chození pěšky na Loretánské náměstí (tramvaj nejezdila), kam přivázeli osvobozené politické vězně, protože o otci jsme nic nevěděli. Absolvoval třítýdenní pochod smrti z věznice Ebrach v Horních Frankách. Tři tisíce jich tehdy vedli do koncentračního tábora, aby je otrávil. Americká letadla tento pochod sledovala a rozhazovala německý varovný leták, kde německý doprovod vyzývala k řádnému zacházení s vězni. Pochod smrti byl osvobozen Američany ve vsi Unterheldenberg u Landau v Bavorsku 1. května. Otec se vrátil ve čtvrtek 17. května. Jeho příchod je pro mne spojen se smutným zážitkem. Otec se vrátil se svým spoluvězněm, který bydlel v Libické ulici. Za chvíli spoluvězeň otce přišel k nám a řekl, že našel dům rozbořený. Museli jsme mu bohužel říct, že jeho žena zahynula při náletu. Také jsme mu sdělili, kde bydlí jeho dcera. Ti, kteří spolu byli vězněni, udržovali celoživotní přátelství a to bez rozdílu politické příslušnosti. Věděli o sobě a pokud bylo třeba, pomáhali si.

1. června 1945 byly otevřeny vysoké školy. A také se otevíral pro mne nový život. Začal jsem studovat na filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Ivan Bareš vystudoval pedagogickou větev FF UK, obory čeština a angličtina; má doktorát z oborů sociologie a sociální psychologie, je kandidátem sociologických věd, obhájil habilitační práci v oboru sociologie a takéž obhájil na vědecké radě filozofické fakulty profesuru v oboru sociologie. V důchodu vyučuje anglickému jazyku a marketingu v anglickém jazyku.

Válečný letopis Prahy 2

Je rok sedmdesátého výročí konce Druhé světové války, a tedy i osvobození naší vlasti, a zároveň i sedmdesátého šestého výročí od událostí 17. listopadu 1939, kdy byly zavřeny české vysoké školy a zavražděn Jan Opletal, který se stal symbolem boje studentů za svobodu. Prahy 2 se tyto události bezprostředně týkají, protože právě v jejich ulicích 28. října 1939 zahynul dělník Sedláček a smrtelně zraněn byl student Opletal. I následné události se z velké části staly v druhém pražském obvodě, stejně jako mnohé z akcí protinacistického odboje. Praha 2 byla také nejvíce zasažena zbytečným bombardováním Angloameričany v únoru roku 1945, při němž 701 lidí bylo zabito a 1184 zraněno a zničeno bylo 183 domů. I sem dorazily ze severozápadu sovětské tanky, také tady se rozebíraly barikády po bojích v Pražském květnovém povstání roku 1945.

Připomeňme si dnes některá místa v obvodě, jež jsou spojena s tímto obdobím. Začneme událostmi, jež začaly 28. října 1939. Tehdy spontánní protest skončil německými provokacemi a dokonce střelbou. Jsme u prvního z našich zastavení – na křižovatce ulic Mezibranská a Žitná. Tady nacističtí provokatéři použili zbraně a zastřelili na místě pekařského dělníka Václava Sedláčka a těžce zranili studenta Jana Opletala, jenž 11. listopadu svému zranění podlehl.

O několik dnů později – pohřeb Jana Opletala byl spojen s velikou demonstrací a to nejen studentů. Nacisté nechali ten den událostem volný průběh. Pohřeb začal na Albertově a poté s mnohatisíci účastníky prošel za rakví směrem na Karlovo náměstí, aby rakev s ostatky byla poslána nakonec do rodné obce Opletala na Moravu. K nejradiálnějšímu protiněmeckému vystoupení v této souvislosti došlo u budovy České techniky na Karlově náměstí. Důsledek na sebe nenechal dlouho čekat. Následující den se přímo u Hitlera konala porada, na níž bylo rozhodnuto o zavření českých vysokých škol. Následně Frankem, co by německým státním ministrem v protektorátu, bylo rozhodnuto o popravě devíti studentských představitelů a o odeslání 1200 studentů do koncentračního tábora.

A jsme u data 17. listopadu. Tehdy do mužských studentských kolejí vtrhli nacističtí ozbrojenci a násilně odvěkli zdejší studenty napřed do ruzyňského vězení a pak do KT Sachsenhausen. Připomeňme, že jednou z těchto kolejí byla i Hlávková v Jenštejnské ulici 1.

Ponížením českého národa a následnými represemi nacisté nedokázali však zlomit odbojového ducha Čechů, i když se našlo nemálo zrádců a těch, kteří za peníze a výhody byli schopni s nacisty kolaborovat.

Také u nás v Praze 2 si připomínáme hrdinské činy našich odbojářů. Žili zde například předválečný komunistický politik dr. Ota Runa (Jenštejnská 1), jenž byl za svoji ilegální činnost popraven 28. listopadu 1941, cestovatel, spisovatel a novinář písčící

dobrodružné příběhy pro Mladého hlasatele a Vpřed Otakar Batlička, radiotelegrafista Obrany národa, jenž dokonce navázal radiové spojení nejen s Londýnem, ale i s Moskvou. Prozrazen byl na podzim 1941 a popraven nacisty 13. února 1942 v Mauthausenu. Žil tu i jeden z vedoucích členů protinacistické skupiny Předvoj Karel Hyršl (Podskalská 10), jenž po

svém zatčení 22. října 1944 byl jedním z těch, kteří na osobní příkaz K. H. Franka byli zastřeleni v poslední terezínské popravě 2. května 1945.

Připomeňme, že v domě na rohu Francouzské ulice a Jana Masaryka se narodil generál Alois Eliáš, druhý předseda protektorátní vlády, jenž za ilegální protinacistickou činnost a spojení s prezidentem Benešem byl okamžitě po příchodu Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora, zatčen a po atentátu na něj 19. června 1942 v Kobyliské střelnici zastřelen.

Praha 2 je spojena také s pobyty štábního kapitána Václava Morávka, jednoho z vedoucích činitelů Obrany národa, jenž se tu, díky MUDr. Františku Kafkovi, v psychiatrické nemocnici (Ke Karlovu 11) poprvé skrýval počátkem roku 1941 i s vysílačkou Sparta II. Podruhé to bylo na konci jara téhož roku. Tehdy v bytě A. O. Krixe (Čiklova 19) spolu s radistou Peltánem nejen pobývali, ale i udržovali spojení prostřednictvím téže stanice s Londýnem. Gestapo jejich pobyt zaznamenalo, přepad uskutečnilo v době, kdy zcela náhodou tu s nimi byl i podpluk. Josef Mašín. Morávek s Peltánem se prostříleli, Mašínovi se to nepodařilo.

Zmínil jsem se o atentátu na Heydricha. Členové skupin, kteří byli do protektorátu posláni z Londýna, se nakonec, jak nám vylíčil skvělý Sequensův film Atentát, skryli v kostele Cyrila a Metoděje (Resslova 9), kde po zradě dvou z členů desantů, Čurdy a Gerika, se dlouho bránili přesile nacistických ozbrojenců, aby 18. června hrdinně zemřeli, aniž by se dostali do rukou okupační moci. Byli to Adolf Opálka, Josef Bublík, Jozef Gabčík, Jan Hrubý, Jaroslav Švarc, Josef Valčík a Jan Kubiš. Smrt našli i jejich ochránci Jan Sonnevend a pravoslavný farář ThDr. Vladimír Petřek.

Boj proti nacistům však neprobíhal jen v ozbrojené rovině. Lidi spojovaly ilegální tiskoviny, které připravovalo na desítky ilegálních pracovníků. V Budečské 14 byl například už v březnu 1939 založen časopis »V boj-družstvo prvního sledu«. Šlo o byt jednoho ze zakladatelů tohoto časopisu Josefa Škaldy, jenž později byl nacisty zatčen a popraven.

V prvních letech okupace jedno z míst, kde se setkávali vedoucí představitelé »Petičního výboru Věrní zůstaneme«, bylo v ulici Anny Letenské. Většina z účastníků těchto schůzek byla umučena a popravena.

V srpnu roku 1940 na vyšehradských hradbách se sešli představitelé mladé generace, aby připravili založení Komunistického svazu mladé generace jako další z odbojových skupin. Z nich se později rekrutovali členové Předvoje.

A jsme u roku 1945. 27. ledna v bytě Holerových (Pod Zvonařkou 10) se ukrýval člen vedení organizace Plamen svobody Václav Tůma. V přestřelce, k níž tehdy došlo, byl zastřelen Tůmův hostitel Karel Holer.

Pátého května 1945 zazněla v poledne věta: »Je sechs hodin«, jež předznamenala boj o budovu rozhlasu (Vinohradská 12) a vlastně o rozhlas jako takový. Boj trval celý den a rozšířil se do celého města. V Balbínově 17, tedy za rohem, padl první z obětí boje v Pražském povstání, stržm. Svoboda. V dalších čtyřech dnech v bojích zahynulo na 3700 občanů Prahy a také mnoho sovětských vojáků, jejichž pohřeb se konal na dnešním nám. Míru (viz obrázek). Jedním z Pražanů, kteří zahynuli v posledních dnech války byl i významný funkcionář KSČ, člen České národní rady, MUDr. B. Budín (5. května, Bělehradská 44). Mnozí z těch, kteří v povstání padli, jsou pohřbeni na Vyšehradském hřbitově.

Ještě jedno zastavení – v ulici Na Zbořenci 4 a 6 měla za povstání sídlo Ústřední rada odborů.

Okupace a následný boj o svobodu se zapsal nesmazatelně i do tváře obvodu - Prahy 2.

Jaroslav KOJZAR

Využijte naší bezplatné sociální a právní poradny

Zborovská 44, 150 00 Praha 5

Návštěvu si domluvte na telefonu 257 211 963